

**ACUMULAREA ȘI RISIPIREA AVERII: DISPUTE PATRIMONIALE
ÎNTR-O FAMILIE DIN MEHEDINȚI (SEC. XVII – XVIII)* (I)**

**GATHERING AND WASTING FORTUNE: PATRIMONIAL
LITIGATIONS IN A FAMILY FROM MEHEDINȚI
(17TH – 18TH CENTURIES) (I)**

*Liviu Marius Ilie***

Abstract

Small families are often very important for understanding premodern society. The ownership of the land based on kinship can reveal very complicated relations inside the small communities; gathering the fortune and dividing it into pieces was a recurrent process that characterized the Wallachian society during 17th and 18th centuries. This study is devoted to a family from Smârdeșteț – a small village from Mehedinți county – considering their genealogy and their possession of land and Roma people. Six generations can be traced along these two centuries, the men and women accumulating and wasting the fortune along their lives. Only the first half of the 17th century is investigated in this article; a subsequent study will analyse the second half of the 17th century and the 18th century.

Key words (cuvinte cheie): familie (family); genealogie (genealogy); sat (village); județul Mehedinți (Mehedinți county); dispute patrimoniale (patrimonial litigations).

Pe lângă marile familii boierești, care prin relația lor nemijlocită cu domnia, au influențat profund istoria Țării Românești, neamurile micilor boieri au constituit rețele extinse, cu ramificații diverse, întemeindu-și relații de familie și stăpânind împreună pământul; analiza punctuală a acestor rețele poate oferi micile detalii ce întregesc tabloul general al societății valahe, în lăuna sa trecere de la ev mediu la modernitate. Încă din secolul al XV-lea, sursele muntenești îi amintesc pe mehedinți, boieri aflați în marginea sud-vestică a țării, implicarea lor militară și politică în istoria Țării Românești fiind mai degrabă o urmare directă a coeziunii de grup, decât a averilor deținute de ei (Coman, 2013: 120-124).

Numărul mult mai mare de surse diplomatice care au ajuns la noi începând cu veacul al XVII-lea, în comparație cu perioada anterioară, permite decelarea unor relații de familie, care pentru secolele anterioare este aproape imposibilă. Scurta analiză ce urmează își propune câteva considerații asupra unei familii din Mehedinți în secolul al XVII-lea și al XVIII-lea. Familia era originară din satul Smârdeșteț, dar legată de mai multe sate din județele Mehedinți și Gorj; evoluția familiei pe parcursul acestor veacuri

* Textul de față a fost prezentat în cadrul ședinței de comunicări a *Comisiei de Heraldică, Genealogie și Sigilografie a Academiei Române, Filiala Iași*, din data de 11 aprilie 2023. Analiza din acest articol se oprește la mijlocul secolului al XVII-lea, cea de-a doua parte ce cuprinde a doua jumătate a aceluiași veac și secolul al XVIII-lea urmând a face obiectul unei cercetări separate.

** Lector universitar doctor, Universitatea din Craiova, Facultatea de Științe Sociale, Specializarea Istorie, Str. Al. I. Cuza, nr. 13, județul Dolj, telefon 0040251418515, email: lvmilie2@gmail.com.

poate fi urmărită de-a lungul a șase generații. Tocmai caracterul acesta aparent banal, legat de disputele patrimoniale, oferă detaliile atât de necesare cercetătorului pentru înțelegerea relațiilor sociale.

O diferență trebuie făcută încă de la început între bărbații și femeile din această familie. La începutul secolului al XVII-lea, apariția bărbaților este episodică, numele lor fiind de cele mai multe ori amintit doar în calitate de martori ai unor documente; treptat, ei sunt menționați cumpărând sau vânzând sate și țigani ori judecându-se pentru avere. Componenta militară nu este pierdută nici pe parcursul secolului al XVII-lea, dregătoriile de armaș sau căpitan găsindu-se în familia lor. Într-un *cursus honorum* familial, dregătoria cea mai înaltă este aceea de vtor comis (al doilea comis); sunt de asemenea prezente cele de logofăt și paharnic, în timp ce unii dintre membrii familiei sunt amintiți doar ca postelnici.

Apariția în documente a femeilor este legată de diverse dispute patrimoniale; căsătoriile succesive au dus la apariția conflictelor pentru avere, mame, fii sau fiice vitrege judecându-se pe pământul și banii moșteniți de la bărbații decedați. Totodată, mențiunea femeilor aduce note de culoare în relațiile de familie. Dacă bărbații era doar martori, adeseori tăcuți, ai unor schimburi de posesiuni, judecați ori hotărnicii de moșii, femeile sunt cele care oferă adevăratele detalii ale disputelor patrimoniale, fiind mult mai vocale în actele de proprietate. Documentele redactate în numele lor vorbesc despre certuri între ele și „fiaștri”, certuri ce ajung nu de puține ori până la scaunul domnesc; instinctul matern reiese adeseori din aceste documente – copiii sunt protejați de mamele lor în succesiunea averii ori în risipirea acesteia pentru a rezolva probleme ivite în conflicte spontane. În analiza ce urmează, risipirea are dublul său rol de înstrăinare și împărțire.

Limitele scurtei analize de față sunt date, în primul rând, de binecunoscutul raport al surselor editate față de cele inedite, în primele șase decenii ale veacului al XVII-lea, comparativ cu următoarele patru decade ale aceluiași secol și cu cel următor. Dacă în primele șase decenii ale veacului al XVII-lea, colecțiile *DRH* și *DIR*, dublate de *Catalogul documentelor Țării Românești*, permit un studiu sistematic, după această perioadă analiza se face, mai degrabă, prin sondarea surselor de arhivă inedite ori editate în publicații mai mult sau mai puțin cunoscute. Rezultatele sunt pe măsură – mult mai sigure în prima parte a intervalului, lacunare în cea de-a doua.

Primul membru cunoscut al familiei din Smârdeșteț-Mehedinți este un anume Aldea, o serie de acte domnești amintindu-l de cele mai multe ori ca martor în diverse procese. Prima sa mențiune datează dintr-un document, păstrat în traducere românească, din 8 august 1605, printre „aldămășarii” prezenți la cumpărarea mai multor moșii, vii și curături, numărându-se și „din Smerdeți, Aldea” (Donat, Caracaș, Ghinea, Kandel 1960: 63). Martorii ce participaseră la vânzările respective erau și ei, ca și Aldea, din sate mehedințene (Corcova și Jirov) (Ionașcu, Lăzărescu-Ionescu, Câmpina, Mircea, Stănescu, Prodan, Roller 1951: 186; Donat, Caracaș, Ghinea, Kandel 1960: 45, 74; Bâzgan 2004: 115, 117).

Martor era Aldea și la cumpărarea unei moșii de către marele paharnic Lupu în 6 iulie 1615 (Ionașcu, Lăzărescu-Ionescu, Câmpina, Stănescu, Prodan, Roller 1951a: 414), precum și la plata unei datorii mai vechi, achitată la 3 septembrie 1619 (Ionașcu,

Lăzărescu-Ionescu, Câmpina, Stănescu, Prodan, Roller 1951b: 412). Când în 1626, văduva lui Stoichiță din Strâmba, fost mare dregător la sfârșitul veacului al XVI-lea și începutul celui următor (Stoicescu 1971: 91-93), lăsa mai multe sate și ocini mănăstirii Strâmba din Gorj, ctitoria sa și a răposatului său soț, Aldea din Smârdeșteț era amintit ca boier martor în cartea de danie oferită mănăstirii (Mioc 1965: 144-145; 244-245). La 20 noiembrie 1628, acesta se regăsea printre martorii prezenți la rumânirea locuitorilor din Caraula (Mioc 1969: 652), după ce, cu o jumătate de an mai devreme, la 29 mai 1628, judecase, alături de alți cinci boieri, o pricină a mănăstirii Jitianu (Mioc 1969: 202).

Cele șase documente în care Aldea era menționat ca martor sau judeca diverse pricini se întind pe aproape un sfert de secol, din 1605 până în 1628. Trebuie subliniat faptul că acesta fusese chemat nu doar în Mehedinți, ci și în județele învecinate, Gorj și Dolj, de către mănăstiri – Strâmba și Jitianu – ori de către mari dregători domnești sau rude ale acestora – Lupu, mare paharnic în timpul lui Radu Mihnea, respectiv văduva lui Stoichiță din Strâmba, mare vistiernic, mare postelnic și mare logofăt în timpul lui Mihai Viteazul și Radu Șerban (Stoicescu 1971: 91-93).

Sursele vremii îl amintesc pe Aldea fie doar cu numele său, fie ca postelnic, de fiecare data, fiind pomenit locul său de baștină – Smârdeștețul. Pe lângă acest sat, unde Aldea deținea averi funciare, el avea în posesie și rumâni într-un sat învecinat, Punghina (Bâzgan 2004: 118, anexa 40). La 15 iulie 1622, Radu Mihnea întărea sate și rumâni lui Radu logofăt din Desa. Actul domnesc, păstrat în traducere românească, descrie în partea de final a narației sale un conflict pe care Radu logofăt l-a avut cu „Aldea postelnic din Smârdeștești”; motivul disputei a fost fuga unor rumâni din Punghina, aflați în posesia lui Aldea, respectiv așezarea lor în satul Vlădaia al lui Radu. Conflictul se stingea în momentul în care Aldea primea 30.000 de aspri din partea lui Radu din Desa, acesta din urmă păstrând rumânii (Ionașcu, Lăzărescu-Ionescu, Câmpina, Stănescu, Prodan, Roller 1954: 179).

Trei documente din prima jumătate a secolului al XVII-lea permit stabilirea următoarelor două generații ce i-au succedat lui Aldea din Smârdeșteț. În documentul din 6 iulie 1615, amintit anterior, erau menționați ca boieri hotarnici „din Smârdășești, Aldea și Necula armașul” (Ionașcu, Lăzărescu-Ionescu, Câmpina, Stănescu, Prodan, Roller 1951a: 414); la 10 august 1634, era pomenit „Necole al Aldei de în Smârdeșteț” (Mioc, Carcaș, Bălan 1974: 470), așadar un fiu al lui Aldea, iar la 16 octombrie 1642 erau menționați „Cioană al doilea comis și... fratele său Ghiorghe, fiii lui Necula armaș din Smârdeștețu” (Rizescu, Olar, Bedreag, Lambriu, Cotovanu 2018: 750). Aceste trei acte din 1615, 1634 și 1642 permit o reconstituire genealogică pe trei generații: Aldea (prima generație), Necula (a doua generație), Cioană și Ghiorghe (a treia generație). Ținând cont că Aldea era menționat pentru prima dată la 1605, iar Necula era amintit cu certitudine ca armaș în anul 1615, începuturile familiei coboară în secolul al XVI-lea, documentele acestui veac nefiind însă prea generoase cu cercetătorul de mai târziu în privința familiei originare din Smârdeșteț.

Tot în privința înrudirilor în cadrul aceleiași familii, un document interesant, păstrat în original românesc, este cel din 2 august 1647, prin care „Ghiorghe postelnic sin Aldei postelnic ot Smârdeștiț” vinde un țigan lui lui Preda postelnic, fiul lui Dumitru

Filișanu, printre martori găsiindu-se și „Cioană comis” (Barbu, V., Lazăr, G., Rizescu, O. 2001: 239). Dacă Cioană comis trebuie să fi fost fiul lui Necula din Smârdeșteț, formula „Gheorghe postelnic, sin <fiul> Aldei postelnic din Smârdeșteț” ridică un semn de întrebare. Este singura mențiune în documentele primei jumătăți a secolului al XVII-lea al unui alt fiu al lui Aldea, altul decât Necula. Apariția în viitor a altor izvoare care să-l menționeze pe acest Gheorghe, fiul lui Aldea, sau, eventual, pe posibili urmași ai săi ar putea lămurii pe deplin situația. Pentru moment nu este exclus nici ca scribul documentului să fi încurcat gradele de rudenie, scriind „fiu” în loc de „nepot” și să-l fi confundat, astfel, pe „Ghiorghe postelnic sin Aldei” cu nepotului său de frate omonim.

În istoriografia română, Necula pare să fi stârnit mai mult interes decât tatăl său, Aldea. Nicolae Stoicescu contopea într-un singur dregător (Necula din Smârdeșteț), atât pe Necula, fiul lui Aldea, cât și pe un dregător al lui Mihai Viteazul, care apare ca mare armaș sau armaș la sfârșitul secolului al XVI-lea (Stoicescu 1971: 75). Această identificare ridică serioase semne de întrebare. În primul rând, despre originea marelui armaș al lui Mihai Viteazul nu avem nicio dovadă, localizarea sa în Smârdeșteț fiind ipotetică. În al doilea rând numele Necula, provenind din Nicolae, este unul comun în epocă, confuzia între personaje omonime fiind foarte posibilă; că Nicolae și Necula sunt nume folosite intermitent se poate observa și din numele domnesc al fiului lui Mihai Viteazul, care în intitulația documentelor sale își spune când Nicolae, când Necula (Mioc, D., Ștefănescu Ș. Adam., M., Bălan, C., Bălan, M., Carcaș, S., Cămărășescu, R., Diaconescu, O., Fotino, C., 1975: passim). În al treilea rând, identificarea genealogică, bazată pe ascendenți și descendenți cunoscuți, precum și cea bazată pe localizarea unui personaj pornind de la originea sa sau de la proprietățile deținute sunt mult mai sigure decât identificarea prosopografică. Metodologic, într-o cercetare dedicată prosopografiei în Imperiul Bizantin, Dion Smythe propunea soluția „separării” în cazul ambiguității surselor în privința identificării unor indivizi, deoarece „este mai ușor să concatenezi doi sau mai mulți indivizi care au fost separați din greșală decât să separi indivizi care anterior au fost uniți” (Smithe, D. 2008:179). În consecință, în identificarea lui Necula am reținut acele documente în care el este amintit ca fiul lui Aldea sau tatăl lui Cionă și Gheorghe, precum și cele în care se arată că este din Smârdeșteț, lăsându-le de o parte pe cele în care apare doar un Necula armaș.

Necula, fiul lui Aldea, era amintit în două rânduri ca martor – alături de tatăl său, la 6 iulie 1615 (Ionașcu, Lăzărescu-Ionescu, Câmpina, Stănescu, Prodan, Roller 1951a: 414), respectiv la 22 august 1635, la o vânzare în Sărdănești-Mehedinți (Mioc. Bălan, Cămărășescu, Fotino 1985: 127); prima dată era menționat ca armaș, a doua oară ca paharnic. Din documentul din 10 august 1634, dat lui Barbu clucer din Poiană, aflăm că „Necole al Aldei de în Smârdeșteț” cedase un sălaș de țigani în contul unei datorii mai vechi, sălaș care ulterior ajunsese prin cumpărare în posesia clucerului Barbu (Mioc, Carcaș, Bălan 1974: 470). Filiația Aldea-Necula este cu atât mai credibilă cu cât documentul din 10 august 1634 reprezenta o mărturie comună a marilor boieri ai Țării Românești, dată în fața lui Matei Basarab, pentru averea lui Barbu din Poiana; acesta din urmă își pierduse toate „cărțile și zapisele” când hoții îi arseseră casa și-i ucisera

soția, astfel că, în stabilirea averii, dregătorii domnești trebuie să fi avut mare grijă când detrimaseră cine și ce vânduse clucerului Barbu.

Patru documente permit identificarea averii lui Necula, moștenită de fiii săi. Primul din acestea a fost emis la 25 august 1625 de către Alexandru Coconul pentru „sluga domniei mele, Cioane postelnic și fratele lui Gheorghie, fiii jupanului Necula armaș” (Ionașcu, I., Lăzărescu-Ionescu, L., Cîmpina, Stănescu, E., Prodan D., Roller, M. 1954: 557-559). Domnul muntean întărea celor doi frați, delnițe și ocini, moștenite de la tatăl lor în satele Vădeni, Arși, Poenița și Drăgoești din județele Mehedinți și Gorj (Bâzgan 2004: anexele 40, 41), precum și țigani. Aceste confirmări de averi erau făcute pe baza unor hrisoave mai vechi de la Radu Șerban și Radu Mihnea, care cel mai probabil nu acopereau decât o parte din moștenirea lui Necula, deoarece în documentul lui Alexandru Coconul se arată că „au luat unguri cărțile lor și cu multe scule ale lor, când a venit craiul în țara domniei mele” (Ionașcu, I., Lăzărescu-Ionescu, L., Cîmpina, Stănescu, E., Prodan D., Roller, M. 1954: 557-559). Demn de menționat este și faptul că dacă în deceniul al cincilea Cioana era menționat drept comis ori căpitan, în vara lui 1625 el era doar postelnic; Gheorghe este amintit numai nominal, la fel ca în actele mai târziu.

Documentul lui Matei Basarab din 16 octombrie 1642 amintea vânzarea și răscumpărarea mai multor delnițe în satul Curtișoara din județul Gorj pe parcursul a două generații – Necula armașul din Smârdășteț le cumpăraseră de la Vâlsan, iar Marco, fiul lui Vâlsan, le-a răscumpărat de la Cioană și Gheorghe, fiii lui Necula. Aceștia din urmă au primit de la Marco suma de 23.000 de aspri; actul domnesc păstrează numărul de 24 de delnițe, deși editorii au observat modificarea cifrei unităților. În hrisovul lui Matei Basarab, Cioană este amintit cu dregătorie de vtori (al doilea) comis, în timp ce fratele său nu are dregătorie (Rizescu, Olar, Bedreag, Lambriu, Cotovanu 2018: 747-751).

Pe aceleași două generații – Necula și fiii săi, Cioană și Gheorghe – se întinde și situația satului Aninișul din județul Gorj, așa cum este descrisă într-un alt document al lui Matei Basarab din 1 noiembrie 1644. Locuitorii din Aniniș se vânduseră vecini lui Necula armaș în timpul domniei lui Radu Șerban, pentru 40.000 de aspri gata; narația actului domnesc descrie în termenii formularului de cancelarie situația din urmă cu trei decenii: „satul Aniniș, ei au fost toți oameni cnezi, cu dedinele lor de moștenire de la strămoși de mai înainte vreme, de la întemeierea țării. Iar apoi, când a fost în zilele răposatului Șerban voievod, iar megieșii satului Aninișul, ei s-au vândut vecini, cu tot satul cu tot hotarul, din hotar în hotar, lui Necula armașul”. Ulterior, locuitorii „s-au răscumpărat de vecinie tot satul” față de „Cioană comis și de către fratele său, Ghiorghie, fiii lui Necula armașul din Smârdășteț (Barbu, V., Lazăr G., Constantin, F. M., Popescu, O. M., Vintilă-Ghițulescu, C. 2017: 758-759). *Cursus honorum*-ul familial este cel obișnuit: Necula – armaș, Cioană – comis, Gheorghe – fără dregătorie.

La 18 octombrie 1647, Cioană comis și fratele său, Gheorghe, au vândut marelui sluger Dumitru Filișanu mai multe ocini și rumâni din satul amintit mai sus, Drăgoiești din Gorj, pe care le moșteniseră de la tatăl lor, Necula armașul (Barbu, V., Lazăr, G., Rizescu, O. 2001: 284); vânzarea era confirmată două zile mai târziu de Matei Basarab (Barbu, V., Lazăr, G., Rizescu, O. 2001: 288-292), iar peste un an, la 12

octombrie 1648, 12 boieri hotarnici, împreună cu Gheorma, marele ban al Craiovei, stabileau hotarele ocinei cumpărate de Dumitru Filișanu de la Cioană și Gheorghe (Lazăr, G., Vintilă-Ghițulescu, C., Iancu, A. 2006: 318-319). Hrisovul de confirmarea a vânzării din 20 octombrie 1647 este important și pentru că arată că Necula cumpărase prima ocină din Drăgoești „încă în zilele răposatului Șerban voievod, în cursul anilor 7113”; dacă actul domnesc al lui Matei Basarab nu se înșeală în privința datei, aceasta este cea mai veche mențiune indirectă a lui Necula armaș din Smârdeșteț, 7113 corespunzând intervalului 1 septembrie 1604 – 31 august 1605.

Cum apar în alte sursele de epocă Cioană și Gheorghe, fiii lui Necula? Informațiile despre Cioană sunt numeroase, Gheorghe apărând de fiecare dată în umbra fratelui său. Demn de menționat este și faptul că documentele îl pomenesc pe Cioană initial ca postelnic, iar ulterior drept comis, vtori comis ori căpitan, în timp ce fratele său apare doar cu numele – Gheorghe. Uneori Cioană apare ca boier martor, ca hotarnic, iar alteori cumpără diverse posesiuni, reglementează, alături de fratele său, moșteniri lăsate de tatăl lor ori, împreună cu Gheorghe sau singur, vinde sau schimbă țigani. Documentele primei jumătăți a secolului al XVII-lea îl amintesc pe Cioană ca martor în două rânduri – prima dată la 1 iunie 1645, la vânzarea unei ocini cu un rumân (Barbu, V., Chiper, M., Lazăr, G., 1998: 226), iar a doua oară la 16 decembrie 1649, când un anume Văsi se vindea rumân lui Nicola pârcălabul din Oravița (Barbu, V., Lazăr, G., Rizescu, O. 2002: 264). Ca hotarnic îl găsim pe Cioană în anul 1644. La 9 august, Cioană căpitan din Smârdeșteț era luat pe răvașe domnești, alături de alți 23 de boiei, pentru o hotărnicie a lui Dumitru Filișanu și a unui văr al acestuia (Barbu, V., Lazăr G., Constantin, F. M., Popescu, O. M., Vintilă-Ghițulescu, C. 2017: 699); hotărnicia s-a făcut două luni mai târziu, la 24 octombrie 1644, Violeta Barbu, editorul acestui document, observând că semnătura „Ciona căpitan” era autografă (Barbu, V., Lazăr G., Constantin, F. M., Popescu, O. M., Vintilă-Ghițulescu, C. 2017: 749). Trebuie subliniat și faptul că dacă de obicei Cioană apare în calitate de comis, aceste două documente îl amintesc drept căpitan. Într-un document nedatat în original, dar care a păstrat într-o copia sa anul 7150 <1 septembrie 1641 – 31 august 1642> se arată că la o hotărnicie cu 24 de boieri, „Cioană comisu ot Smârdăștești” fusese înlocuit de „Drosul postelnic ot Braloștița” (Rizescu, Olar, Bedreag, Lambriu, Cotovanu 2018: 334).

Între documentele ce-l amintesc pe Cioană, o pondere importante o au cele care fac referire la vânzarea sau schimbul de țigani. Un document românesc păstrând doar anul de la Adam 7136 <1 septembrie 1627 – 31 august 1628> consemna faptul că „feciorii armașului Nicolei, Ciona și Gheorghie”, au dat mănăstirii Tismana „o țișancă pri nome Poba” în schimbul unui țigan ucis (Mioc, D. 1965: 432). O vânzare, făcută la o data anterioară, alături de fratele său, era amintită de Matei Basarab într-un document de la 8 ianuarie 1644 (Barbu, V., Lazăr G., Constantin, F. M., Popescu, O. M., Vintilă-Ghițulescu, C. 2017: 426); în același an, la 11 octombrie, cei doi vindeau „o copilă de țigan”, după ce cu ceva timp în urmă o vânduseră și pe „muma copilei” (Barbu, V., Lazăr G., Constantin, F. M., Popescu, O. M., Vintilă-Ghițulescu, C. 2017: 734-735). Alți țigani ai lui Cioană și Gheorghe erau parte a unui schimb, făcut cu egumenul mănăstirii Tismana, la 25 martie 1647 (Barbu, V., Lazăr, G., Rizescu, O. 2001: 94) ori erau vânduți

lui Buliga din Ciovârnișani, mare căpitan de dorobanți, după cum reiese dintr-un document al lui Matei Basarab din 12 martie 1650 (Barbu, V., Ghițulescu, C., Iancu, A., Lazăr, G., Rizescu, O. 2003: 107).

În documentul său din 16 februarie 1647, marele comis Radu Mihalcea din Pătârlagi, menționa că în urmă cu ceva timp cumpărase o țigancă de la Cioană din Smârdeșteț (Barbu, V., Lazăr, G., Rizescu, O. 2001: 55). Radu Mihalcea deținuse dregătoria de mare comis o perioadă îndelungată de timp, între 1638 și 1655 (Stoicescu 1971: 150-152); în interiorul acestui interval, un document al lui Matei Basarab, emis la 16 octombrie 1642, îl amintea pe „boierul domniei mele, Cioană al doilea comis” (Rizescu, Olar, Bedreag, Lambriu, Cotovanu 2018: 750). În cazul celor doi, relația mare comis – comis al doilea era dublată de interese, altele decât cele care priveau dregătoria propriu-zisă.

O achiziție importantă era jumătate din satul Cornățel, „de preste tot hotarul și den tot venitul și den rumâni” (Oltenia 1923: 66; Rizescu, Olar, Bedreag, Lambriu, Cotovanu 2018: 497), pe care Cioană comisul îl cumpăra la 23 martie 1642. Această posesiune s-a dovedit a fi importantă nu doar pentru Cioană, ci și pentru urmașii lui, satul Cornățelul din județul Mehedinți rămânând în familia sa vreme de un secol.

Din a doua jumătate a secolului al XVII-lea în documente își face apariția Mihart, fiul lui Cioană, acesta reprezentând a patra generație a familiei din Smârdeșteț. Cum arătam mai sus, cercetarea în cazul acestuia și a urmașilor săi nu mai poate fi urmărită sistematic, principala colecție de documente interne ale Țării Românești acoperind doar câțiva ani după mijlocul veacului al XVII-lea. Destinul familiei în a doua jumătate a acestui secol și în cel următor va face obiectul unui studiu separat.

Referințe

1. Barbu, V., Chiper, M., Lazăr, G. (1998). *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, vol. XXX (1645). București: Editura Academiei Române.
2. Barbu, V., Lazăr, G., Rizescu, O. (2001). *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, vol. XXXII (1647). București: Editura Academiei Române.
3. Barbu, V., Lazăr, G., Rizescu, O. (2002). *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, vol. XXXIV (1649). București: Editura Academiei Române.
4. Barbu, V., Ghițulescu, C., Iancu, A., Lazăr, G., Rizescu, O. (2003). *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, vol. XXXV (1650). București: Editura Academiei Române.
5. Barbu, V., Lazăr G., Constantin, F. M., Popescu, O. M., Vintilă-Ghițulescu, C. (2017). *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, vol. XXIX (1643-1644). București: Editura Academiei Române.
6. Bâzgan, M. (2004). *Județele Țării Românești până la mijlocul secolului al XVIII-lea*. București: Editura Cartea Universitară.
7. Coman, M. (2013). *Putere și teritoriu. Țara Românească medievală (secolele XIV-XVI)*. Iași: Editura Polirom.

8. Donat, I., Caracaș, S., Ghinea, N., Kandel, M. (1960). *Documente privind istoria României. B. Țara Românească, Veacul XVII (1600-1625). Indicele numelui de locuri*. București: Editura Academiei Republicii Populare Române.
9. Ionașcu, I., Lăzărescu-Ionescu, L., Cîmpina, B., Mircea, I. R., Stănescu, E., Prodan D., Roller, M. (1951). *Documente privind istoria României. Veacul XVII, B. Țara Românească, 1601-1610*. București: Editura Academiei Republicii Populare Române.
10. Ionașcu, I., Lăzărescu-Ionescu, L., Cîmpina, Stănescu, E., Prodan D., Roller, M. (1951). *Documente privind istoria României. Veacul XVII, B. Țara Românească*, vol. II (1611-1615). București: Editura Academiei Republicii Populare Române.
11. Ionașcu, I., Lăzărescu-Ionescu, L., Cîmpina, Stănescu, E., Prodan D., Roller, M. (1951). *Documente privind istoria României. Veacul XVII, B. Țara Românească*, vol. III (1616-1620). București: Editura Academiei Republicii Populare Române.
12. Ionașcu, I., Lăzărescu-Ionescu, L., Cîmpina, Stănescu, E., Prodan D., Roller, M. (1954). *Documente privind istoria României. Veacul XVII, B. Țara Românească*, vol. IV (1621-1625). București: Editura Academiei Republicii Populare Române.
13. Lazăr, G., Vintilă-Ghițulescu, C., Iancu, A. (2006). *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, vol. XXXIII (1648). București: Editura Academiei Române.
14. Mioc, D. (1965). *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, vol. XXI (1626-1627). București: Editura Academiei Republicii Socialiste România.
15. Mioc, D. (1969). *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, vol. XXII (1628-1629). București: Editura Academiei Republicii Socialiste România.
16. Mioc, D., Caracaș, S., Bălan C. (1974). *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, vol. XXIV (1633-1634). București: Editura Academiei Republicii Socialiste România.
17. Mioc, D., Ștefănescu Ș. Adam., M., Bălan, C., Bălan, M., Caracaș, S., Cămărășescu, R., Diaconescu, O., Fotino, C. (1975). *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, vol. XI (1593-1600). *Domnia lui Mihai Viteazul*. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România.
18. Mioc, D., Bălan, M., Cămărășescu, R., Fotino, C. (1985). *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, vol. XXV (1635-1636). București: Editura Academiei Republicii Socialiste România.
19. Rizescu, O., Olar, O.-V., Bedreag, E., Lambriu, R., Cotovanu, L. (2018). *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, vol. XXVIII (1641-1642). București: Editura Academiei Române.
20. Smithe, D. *Prosopography* (2008). În Jeffreys, E., Haldon, J., Cormack, R. (coord.), *The Oxford Handbook of Byzantine Studies*. New York: Oxford University Press.
21. Stoicescu, N. (1971). *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova (sec. XIV-XVI)*. București: Editura Enciclopedică Română.